

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

APSPRIEŠANAS DOKUMENTS ECB REGULA PAR UZRAUDZĪBAS MAKSĀM JAUTĀJUMI UN ATBILDES 2014. GADA MAIJS

1. KĀPĒC ECB IEKASĒS UZRAUDZĪBAS MAKSU?

Saskaņā ar [VUM regulu](#)¹ ECB iekasēs gada uzraudzības maksu, lai finansētu ar vienoto uzraudzības mehānismu (VUM) saistīto uzdevumu veikšanu.

Uzraudzības maksa segs izdevumus saistībā ar uzdevumiem, par kuriem ir atbildīga ECB, t.i., efektīvas un konsekventas VUM darbības nodrošināšanu. VUM mērķi ir šādi:

- sekmēt uzticības atjaunošanu banku sektoram, veicot neatkarīgu un integrētu Eiropas līmeņa uzraudzību iesaistītajās dalībvalstīs;
- nodrošināt euro zonas banku sistēmas drošumu un ilgtspēju un veicināt finanšu integrāciju un stabilitāti Eiropā;
- saskaņot uzraudzības praksi, tādējādi sniedzot labumu uzraudzītajām bankām.

2. KĀDA IR REGULAS PROJEKTA PAR UZRAUDZĪBAS MAKSĀM BŪTĪBA UN KĀPĒC TĀ NEPIECIEŠAMA?

ECB uzraudzības izmaksas segs bankas, kas atrodas iesaistītajās dalībvalstīs. Tāpēc ar uzraudzības uzdevumu pildīšanu saistītie izdevumi tiks finansēti no maksām. ECB iekasēs šīs maksas no bankām, pamatojoties uz banku nozīmīgumu un radītajiem riskiem.

ECB regula par uzraudzības maksām apraksta, kā tiek aprēķināta no katras bankas iekasējamā maksa.

---

¹ Padomes 2013. gada 15. oktobra Regula (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību.

3. KĀDAS PRIEKŠROCĪBAS SNIEGS VUM?

Efektīvai un saskaņotai visu euro zonas valstu un citu ES dalībvalstu, kuras piedalās VUM, banku uzraudzībai vajadzētu veicināt iedzīvotāju uzticību banku sektoram. Tādējādi bankas spēs veiksmīgāk īstenot starpnieka lomu starp uzkrājumu veidotājiem un aizņēmējiem, kuri vēlas veikt ieguldījumus, kas var veicināt Eiropas tautsaimniecību un darbavietu radīšanu. Turklāt bankas, kas darbojas vairāk nekā vienā iesaistītajā dalībvalstī, varēs gūt būtiskas priekšrocības no pakāpeniskas uzraudzības noteikumu saskaņošanas un pārskatu sniegšanas pilnveidošanas. Visbeidzot, VUM palīdzēs radīt vienlīdzīgus nosacījumus, ļaujot efektīvākām bankām vieglāk izvērst darbību citās valstīs un iedzīvotājiem gūt priekšrocības no konkurences pastiprināšanās un pievilcīgāka banku pakalpojumu klāsta.

4. UZ KO TAS ATTIEKSIES?

VUM, kuru veido ECB un valstu kompetentās iestādes, aptver visas euro zonas bankas, kuru skaits ir aptuveni 6 000. ECB atbild par efektīvu un konsekventu visa VUM darbību, t.i. par nozīmīgām bankām, ko tā uzrauga tiešā veidā, un mazāk nozīmīgajām bankām, ko tā uzrauga netiešā veidā. ECB nodrošinās saskaņotu Eiropas vienota noteikumu kopuma pielietošanu, sadarbojoties ar valstu kompetentajām iestādēm, kuras atbild par mazāk nozīmīgu banku ikdienas uzraudzību. Tāpēc visas VUM ietvaros uzraudzītās bankas maksās ECB gada uzraudzības maksu.

Konkrētāk, ECB iekasēs uzraudzības maksu no:

- bankām, kuras veic uzņēmējdarbību iesaistītajās dalībvalstīs, kas ir euro zonas valstis un citas ES valstis, kuras vēlas pievienoties VUM;
- banku, kuras veic uzņēmējdarbību neiesaistītā dalībvalstī, filiālēm, kuras veic uzņēmējdarbību iesaistītajā dalībvalstī.

Attiecībā uz uzraudzītajām grupām ar vairākām filiālēm un meitasuzņēmumiem, kas darbojas vienā vai vairākās iesaistītajās dalībvalstīs, ECB sagatavos tikai vienu uzraudzības maksas paziņojumu, kas principā tiks izsniegts iestādei, kura šajās valstīs atrodas visaugstāk īpašumtiesību struktūrā.

5. KĀDUS PAKALPOJUMUS BANKAS SAŅEMS PAR MAKSĀTAJĀM UZRAUDZĪBAS MAKSĀM?

ECB atbild par VUM efektīvu un konsekventu darbību. ECB veiktās tiešās ikdienas uzraudzības pakāpe un valstu kompetento iestāžu loma būs atkarīga no banku lieluma un riska profila.

ECB ir atbildīga par nozīmīgu banku tiešu uzraudzību (saskaņā ar VUM regulā sniegto definīciju tās ir bankas, kuru kopējā aktīvu vērtība pārsniedz EUR 30 mljrd. vai veido vismaz 20% no mītnes valsts IKP, vai kuras lūgušas vai saņēmušas tiešu publisko finanšu palīdzību no Eiropas Finanšu stabilitātes fonda (EFSF) vai Eiropas Stabilitātes mehānisma (ESM). Katrā iesaistītajā valstī ECB tieši uzraudzīs vismaz trīs nozīmīgākās bankas neatkarīgi no to absolūtā lieluma. Ar tiešās uzraudzības uzdevumiem saistīti lielākie ECB izdevumi, kuri saskaņā ar sākotnējām aplēsēm veidos aptuveni 85% no gada uzraudzības maksas, kas tiks iekasēta no attiecīgās kategorijas bankām.

Valstu kompetentās iestādes VUM ietvaros ir tieši atbildīgas par mazāk nozīmīgu banku ikdienas uzraudzību. Taču, tā kā ECB atbild par VUM vispārējo darbību, tā var sniegt valstu kompetentajām iestādēm vispārīgus norādījumus par mazāk nozīmīgu banku uzraudzību un patur izmeklēšanas pilnvaras attiecībā uz visām uzraudzītajām bankām. Šādas pilnvaras ietver tiesības piešķirt un atsaukt atļaujas, lūgt informāciju, veikt izmeklēšanas un pārbaudes uz vietas, izvērtēt būtiskas līdzdalības iegūšanu un piemērot sankcijas, kā arī pilnvaras uzņemties mazāk nozīmīgu banku tiešu uzraudzību, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu augstu uzraudzības standartu konsekventu piemērošanu. Paredzams, ka uzdevumi, kas saistīti ar mazāk nozīmīgo banku netiešu uzraudzību veidos aptuveni 15% no gada uzraudzības maksas, kas tiks segti no attiecīgās kategorijas bankām.

6. KURĀM BANKĀM BŪS JĀMAKSĀ ECB UZRAUDZĪBAS MAKSA? VAI IR KĀDA ATŠKIRĪBA STARP NOZĪMĪGĀM UN MAZĀK NOZĪMĪGĀM BANKĀM?

Visām VUM ietvaros uzraudzītajām bankām tiks piemērota ECB uzraudzības maksa. Tomēr summa, ko maksās nozīmīgās un mazāk nozīmīgas bankas, būs proporcionāla ECB veikto uzraudzības uzdevumu apjomam. Kopējā uzraudzības izdevumu summas daļa, kas tiks iekasēta no mazāk nozīmīgām bankām, būs ievērojami mazāka nekā tā daļa, ko segs nozīmīgās bankas. Sākotnējās aplēses liecina, ka aptuveni 85% izdevumu tiks iekasēti no nozīmīgajām ECB tieši uzraudzītajām banku grupām un tikai 15% no kopējās ECB uzraudzības maksas tiks iekasēti no vairāk nekā 5 800 mazāk nozīmīgajām bankām.

7. KĀDĀ MĒRĀ VALSTU KOMPETENTĀS IESTĀDES VARĒTU SAMAZINĀT SAVAS UZRAUDZĪBAS MAKSAS?

VUM ir banku uzraudzības sistēma, kurā valstu kompetentajām iestādēm ir nozīmīga loma. Attiecībā uz nozīmīgajām bankām, kas ir ECB tiešā uzraudzībā, valstu kompetentās iestādes

sadarbosies ar ECB un palīdzēs tai sagatavot un izpildīt visus ar uzraudzības uzdevumiem saistītos pasākumus.

Turklāt valstu kompetentās iestādes turpinās veikt mazāk nozīmīgu banku ikdienas uzraudzību saskaņā ar ECB sniegtajiem vispārīgajiem norādījumiem. Šie kompetento iestāžu veiktie uzdevumi rada izmaksas, kuras nesedz ECB uzraudzības maksa.

Visbeidzot, līdzdarbojoties Uzraudzības valdē, valstu kompetentās iestādes veicina efektīvu un samērīgu lēmumu pieņemšanu.

ECB uzraudzības maksa neierobežo valstu kompetento iestāžu tiesības iekasēt maksas saskaņā ar valstu tiesību aktiem par izmaksām, kas tām radušās, veicot uzraudzības darbības, t.sk. uzdevumus, kas neietilpst VUM regulas darbības jomā, piemēram, patērētāju aizsardzību un cīņu pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Šīs tiesības attiecas arī uz izmaksām, kas radušās, sadarbojoties ar ECB un palīdzot tai veikt uzraudzības uzdevumus.

8. KĀDUS IZDEVUMUS ECB SEGS NO UZRAUDZĪBAS MAKSĀM?

Gada izdevumi, kurus ECB atgūs, iekasējot uzraudzības maksu, galvenokārt aptvers tiešos izdevumus saistībā ar jaunajām nodaļām, kas izveidotas VUM uzdevumu izpildei. Divi ģenerāldirektori būs atbildīgi par nozīmīgu banku tiešu uzraudzību, viens ģenerāldirektors – par mazāk nozīmīgu banku netiešu uzraudzību, un vēl viens ģenerāldirektors veiks ar abām banku kategorijām saistītos horizontālos uzdevumus. Turklāt radīta darbības joma, kuras kompetencē būs ar VUM saistītie makrouzraudzības uzdevumi, kā arī Uzraudzības valdes sekretariāts.

Visbeidzot, VUM jaunās funkcijas izmanto dažādus ECB sniegtus atbalsta pakalpojumus. Radušās izmaksas tiks iekļautas uzraudzības maksā. Šie pakalpojumi ietver telpu īri, cilvēkresursu vadību, administratīvos pakalpojumus, ar budžetu un kontroli saistītos pakalpojumus, grāmatvedības, juridiskos, iekšējā audita, statistikas un informācijas tehnoloģiju pakalpojumus. ECB izmantos esošo atbalsta infrastruktūru, lai efektīvi sniegtu minētos pakalpojumus VUM.

9. KAS SEGS IZMAKSAS, KAS RADUŠĀS PĀREJAS PERIODA LAIKĀ?

ECB iekasēs no uzraudzītajām bankām maksu par izdevumiem, sākot ar brīdi, kad ECB uzņemsies uzraudzības pienākumu praktisko pildīšanu, proti, ar 2014. gada novembri. Uzraudzītajām bankām nebūs jāsedz izdevumi, kas radušies pārejas perioda laikā līdz šim

datumam, piemēram, ar VUM darbības uzsākšanu un ECB visaptverošo novērtējumu saistītās izmaksas.

10. KĀ TIKS APRĒĶINĀTA MAKSA ATSEVIŠĶĀM IESTĀDĒM?

VUM regula nosaka, ka maksas iesaistītajās dalībvalstīs noteiks augstākajā konsolidācijas līmenī, un šā aprēķina pamatā būs objektīvi kritēriji, kas saistīti ar attiecīgās bankas nozīmīgumu un risku profilu, t.sk. tās riska svērtajiem aktīviem.

Katrai uzraudzītajai bankai noteikto gada uzraudzības maksu veidos maksas minimālās komponentes, kas attieksies uz visām bankām (pamatojoties uz 10% no sedzamās summas), un mainīgās komponentes summa. Attiecībā uz mazākajām nozīmīgajām bankām, kuru kopējā aktīvu vērtība nepārsniedz 10 mljrd. euro, maksas minimālā komponente tiks uz pusi samazināta.

Sadalot maksas mainīgo komponenti, uzraudzītās bankas nozīmīgums tiks noteikts, vadoties pēc bankas kopējiem aktīviem, savukārt tās riska profils, kas ietver riska svērtos aktīvus, tiks novērtēts pēc tās riska darījumu kopējā apjoma.

ECB maksa tiks iekasēta gada maksājuma veidā. Šis maksājums būs jāveic 1. jūlijā. Maksa aptvers avansa maksājumu, kura apmērs noteikts, pamatojoties uz apstiprināto izdevumu budžetu attiecīgajā gadā. Ja starp avansa maksājumu un faktiskajiem izdevumiem iepriekšējā gadā veidosies pārpalikums vai deficīts, ECB to atmaksās vai iekasēs papildu maksu.

11. KĀ UZRAUDZĪTĀS BANKAS VAR APRĒĶINĀT SAVU GADA UZRAUDZĪBAS MAKSU?

ECB nodrošinās informāciju, kas bankām nepieciešama, lai noteikt gada uzraudzības maksas apmēru.

ECB savā interneta vietnē publicēs:

- a) Padomes lēmumu par gada uzraudzības maksu kopējo summu, kas tiks iekasēta no katras uzraudzīto banku kategorijas, t.i., no nozīmīgām bankām un mazāk nozīmīgām bankām;
- b) aktīvu kopējuma kopējo summu un kopējo riska darījumu apjomu katrai uzraudzīto banku kategorijai;
- c) uzraudzības maksas aprēķināšanas metodoloģiju.

Uzraudzītās bankas varēs aprēķināt gada uzraudzības maksu, izmantojot šo publicēto informāciju un konkrētās bankas maksu noteicošos faktorus (aktīvu kopapjomu un riska darījumu kopējo apjomu), ko sniegusi attiecīgā uzraudzītā banka. ECB katrā sagatavotajā uzraudzības maksas paziņojumā detalizēti izklāstīs, kā aprēķināti atsevišķie maksu noteicošie faktori katrai uzraudzītajai bankai vai grupai.

12. KĀDS IR UZRAUDZĪBAS MAKSU APJOMS, KO ECB PLĀNO IEKASĒT 2015. GADĀ

Paredzams, ka gada izdevumu apjoms 2015. gadā sasniegs aptuveni 260 milj. euro. Šīs summas aptuvenais sadalījums ir šāds: 60% veido personāla izmaksas, 10% – ar telpu īri saistītās izmaksas un 30% – citas darbības izmaksas, piemēram, ceļa izdevumi, konsultāciju un IT pakalpojumi.

13. KAD UZRAUDZĪTĀS BANKAS SĀKS SAŅEMT RĒĶINUS?

Pirmie uzraudzības maksas paziņojumi tiks sagatavoti 2015. gada jūnijā, un to samaksa būs jāveic 30 dienu laikā. Pirmajos paziņojumos būs ietverti izdevumi par 2014. gada pēdējiem diviem mēnešiem un avansa maksājums par 2015. gadu.

14. KAS NOTIKS, JA BANKAS NEMAKSĀS UZRAUDZĪBAS MAKSU?

Ja tiks saņemts daļējs maksājums vai maksājums netiks izpildīts noteiktajā termiņā, ECB uzsāks pārbaudes procedūru un informēs attiecīgo banku par nesamaksāto summu. Sākot ar dienu, kurā bija jāveic maksājums, no maksājumu summas par katru kavējuma dienu tiks aprēķināti kavējuma procenti pēc ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmes, pieskaitot 8%.

15. KĀDAS UZRAUDZĪBAS IZMAKSU PĀRMAIŅAS ECB PAREDZ LAIKA GAITĀ?

ECB joprojām atrodas pārejas periodā un attīsta savu uzraudzības kapacitāti. ECB kopējie uzraudzības izdevumi sasniegs stabilu līmeni tikai vidējā termiņā. Jebkurā gadījumā uzraudzītās bankas var sagaidīt, ka ECB visās izdevumu jomās nodrošinās drošu finanšu pārvaldību un budžeta kontroli. Pašlaik ECB lēš, ka 2015. gada izmaksas visticamāk sasniegs 260 milj. euro.

Lai gan ECB uzraudzība var ietvert aktivitātes, kas ir īslaicīgas un/vai dažādos gados var ļoti atšķirties, ECB centīsies ierobežot izmaksu svārstīgumu, lai līdz minimumam samazinātu uzraudzības maksu ietekmi uz uzraudzītajām bankām.

16. JA TIEK IZSNIEGTA ATĻAUJA JAUNAS BANKAS DARBĪBAI, VAI TAI BŪS JĀMAKSĀ VISA GADA MAKSA? JA BANKA PĀRTRAUC SAVU DARBĪBU, VAI TAI BŪS IESPĒJA PIEPRASĪT ATLĪDZĪBU?

Katrai uzraudzītajai bankai jāveic maksājums par to gada daļu, kurā veikta uzraudzība VUM ietvaros.

Bankām, kuras uzsākušas darbību, būs pienākums maksāt uzraudzības maksu par periodu no atļaujas izsniegšanas dienas līdz attiecīgā gada 31. decembrim. Līdzīgi arī bankām, kuru atļauja tiek anulēta, būs pienākums maksāt uzraudzības maksu par periodu no 1. janvāra līdz atļaujas anulēšanas dienai. Gada uzraudzības maksu aprēķinās, ņemot vērā pilnu mēnešu skaitu, kuros banka tikusi uzraudzīta. Šāda proporcionāla pieeja tiek piemērota arī gadījumos, kad uzraudzītā banka no nozīmīgo banku kategorijas nonāk mazāk nozīmīgo banku kategorijā vai otrādi. Ja uzraudzītās bankas statuss mainās pēc tam, kad aprēķinātā maksa jau pilnībā samaksāta, ECB atkarībā no situācijas izmaksās atlīdzību vai sagatavos jaunu uzraudzības maksas paziņojumu.

17. VAI MAKSAS IEKASĒS NO ĀRPUS EURO ZONAS ESOŠO DALĪBVALSTU BANKĀM, KAS PIEVIENOSIES VUM?

ES dalībvalstīm, kuru valūta nav euro, ir iespēja piedalīties VUM, izveidojot ciešu sadarbību starp šo ārpus euro zonas esošos valstu banku uzraudzības iestādēm un ECB. Tādā gadījumā šo valstu uzraudzītajām bankām arī būs pienākums maksāt uzraudzības maksas ECB.

18. KAM VUM UN ECB JĀATSKAITĀS SAISTĪBĀ AR UZRAUDZĪBAS MAKSĀM?

ECB par savu uzdevumu izpildi atskaitās Eiropas Parlamentam un ES Padomei. ECB noteiktas prasības sniegt regulārus pārskatus, un tai jāsniedz atbildes uz jautājumiem Eiropas Parlamentam un iesaistīto dalībvalstu parlamentiem par savu uzraudzības darbību.

Uzraudzības valdes priekšsēdētājs iepazīstinās Eiropas Parlamentu un Eurogrupu ar gada pārskatu par ECB uzraudzības darbību, kurā būs ietverta informācija par uzraudzības maksu apjomu. Iestāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu un ECB apstiprināts, ka gada pārskats ietvers uzraudzības maksu aprēķināšanas metodoloģiju, kā arī ECB budžetu uzraudzības uzdevumu izpildei.

Informācija par uzraudzības maksām, t.sk. skaidrojums par to, kā tās tiek aprēķinātas, būs publicēta arī ECB interneta vietnē.

19. VAI UZRAUDZĪBAS MAKSU REGULĒJUMU PĒC VAIRĀKIEM GADIEM TIKS PĀRSKATĪTS?

ECB 2017. gadā izvērtēs maksu regulējumu, īpaši attiecībā uz metodoloģiju un kritērijiem, saskaņā ar kuriem aprēķina gada uzraudzības maksas, ko iekasē no katras uzraudzītās iestādes un grupas.

20. KĀDI PASĀKUMI TIKS VEIKTI PĒC SABIEDRISKĀS APSPRIEŠANAS

ECB regula par uzraudzības maksām sabiedriskā apspriešana notiks no 2014. gada 27. maija līdz 2014. gada 11. jūlijam.

2014. gada 24. jūnijā ECB telpās Frankfurtē pie Mainas tiks rīkota atklāta sēde par apspriešanas dokumentu. Atklātās sēdes ieraksts būs pieejams ECB interneta vietnē pēc sēdes.

Pēc sabiedriskās apspriešanas ECB publicēs saņemtos komentārus, sniedzot arī to vērtējumu un atbilžu kopsavilkumu. ECB regula par uzraudzības maksām stāsies spēkā, pirms ECB 2014. gada 4. novembrī uzsāks uzraudzības pienākumu pildīšanu.